

افزایش حق الزحمه، بهبود کیفیت حسابرسی؛

دو روی یک سکه!

گزارشگر

آقای جواد رائی

حسابدار رسمی و

شریک مؤسسه حسابرسی آرمان آروین پارس

حسابداری

شما سابقه طولانی در حوزه کنترل کیفیت حسابرسی دارید و خوانندگان نشریه حسابرس فرصت خوبی دارند که از دیدگاه و نظر شما که متکی به تجربه‌ای طولانی و گرانبهاست، استفاده کنند.

از اینجا آغاز کنیم که در ایران به صورتی گسترده گفته می‌شود که از اطلاعات حسابداری و گزارش حسابرس، استفاده مهمی در تصمیم‌گیری اقتصادی نمی‌شود، و در نتیجه کیفیت حسابرسی ندیده گرفته می‌شود. به نظر شما ذینفعان چرخه گزارشگری مالی در ایران تا چه اندازه به موضوع کیفیت حسابرسی اهمیت می‌دهند؟ برای ارتقای کیفیت گزارشگری در ایران تاکنون چه کارهای مهمی انجام شده است؟

بازرسی مؤسسه‌های حسابرسی می‌پردازند و یافته‌ها و کاستیهای گزارشهای حسابرسی را کشف و به صورت ریشه‌ای تحلیل و نتیجه آن را منتشر و برای بهبود کیفیت حسابرسی برنامه‌ریزی و سیاستگذاری می‌کنند. در ایران چه مرجعی بر کیفیت حسابرسی تمرکز دارد؟ مرجع مسئول تاکنون چه گزارشهایی از وضعیت کنترل کیفیت حسابرسی در ایران منتشر ساخته و نتیجه آن چه بوده است؟

رأی

جامعه حسابداران رسمی ایران با کنترل کیفی سالانه مؤسسه‌های حسابرسی و رتبه‌بندی مؤسسه‌ها براساس نتیجه حاصل از آن تمرکز اصلی را بر کیفیت حسابرسی دارد. همینطور کمیته کنترل کیفی سازمان حسابرسی و همچنین کمیته نظارت بر مؤسسه‌های حسابرسی معتمد بورس نهادهایی هستند که به موازات جامعه حسابداران رسمی ایران بر امر نظارت بر کیفیت حسابرسی متمرکز هستند. به جز کمیته نظارت بورس که به‌تازگی گزارشی در مورد عملکرد سالانه خود تهیه و آن را در سامانه کدال بورس انتشار داده، گزارش خاصی از دو نهاد دیگر یعنی کمیته کنترل کیفی جامعه حسابداران رسمی ایران و کمیته کنترل کیفی سازمان حسابرسی هرگز انتشار عمومی نیافته است. اما به نظر می‌رسد که نتیجه حاصل از گزارشهای انتشار یافته در روند بهبود و ارتقا کیفیت گزارشگری مالی تأثیر به‌سزایی باید داشته باشد.

رأی

کیفیت حسابرسی در ایران باید با توجه به جایگاه، خواستگاه و علایق ذینفعان چرخه گزارشگری مالی تعریف شود. برای نمونه، اگر ذینفع بخواهد گزارش حسابرسی خود را جهت اخذ تسهیلات مالی به بانک ارائه کند و یا جهت اموری مانند امور مالیاتی یک نسخه آن را به مراجع ذیربط تسلیم کند، به شدت با مقوله کیفیت حسابرسی مخالف خواهد بود. در چنین شرایطی این دسته از ذینفعان به ارائه صورتهای مالی آرایش شده و به تبع آن گزارش حسابرسی بی‌کیفیت تمایل زیادی دارند.

به‌طور قطع خواستگاه طرف دوم، یعنی بانکها، سازمان امور مالیاتی و دیگر ارگانهای ذینفع، متضاد با خواستگاه طرف اول خواهد بود. در چنین حالتی است که موضوع استقلال حسابرس معنی و مفهوم پیدا می‌کند.

تدوین استانداردهای کنترل کیفیت و به‌روز کردن آنها و همچنین نظارت و کنترل نهادهای حرفه‌ای بر امور حسابرسی، همواره و همه جا به‌طور قطع کیفیت حسابرسی را ارتقا می‌دهد. با تقویت نهادهای نظارتی مانند کمیته کنترل کیفیت در جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی و کمیته نظارت بر مؤسسه‌های حسابرسی معتمد بورس اوراق بهادار تهران، کیفیت گزارشگری مالی ارتقا می‌یابد.

سازمان

در دیگر کشورها، مراجع معتبر و مهمی وظیفه نظارت بر کیفیت حسابرسی را به‌عهده دارند، و به‌طور منظم به

کنترل کیفیت

در سایه

نظارت حرفه‌ای مؤثر و کارآمد و

همچنین افزایش حق الزحمه حسابرسی

امکان‌پذیر است

سازگار

طبق استاندارد حسابرسی ۲۲۰، هر مؤسسه حسابرسی مکلف به استقرار یک سیستم کنترل کیفیت طراحی شده برای کسب اطمینان معقول از این است که مؤسسه و کارکنان آن، الزامهای استانداردهای حرفه‌ای و قانونی و مقرراتی را رعایت می‌کنند. ارزیابی شما از برقراری سیستم کنترل کیفیت در مؤسسه‌های حسابرسی ایران چیست؟ به نظر شما مؤسسه‌های حسابرسی در ایران به کدامیک از اجزای سیستم کنترل کیفیت بیشتر توجه دارند و به کدامیک کمتر؟

رأی

برقراری سیستم کنترل کیفیت در مؤسسه‌های حسابرسی تأثیر به‌سزایی بر کیفیت حسابرسی و گزارشگری مالی خواهد داشت. لیکن براساس یافته‌های موجود متأسفانه برقراری سیستم کنترل کیفیت در بیشتر مؤسسه‌های حسابرسی جنبه شکلی داشته و در عمل از نظر محتوایی کارآمد نیستند؛ به‌خصوص اگر وزن و نقش اصلی را برای کنترل کیفی حین انجام کار قائل شویم، به جرأت می‌توان گفت که کنترل کیفی تا حدود زیادی در حال حاضر نادیده گرفته می‌شود.

در حال حاضر اغلب مؤسسه‌های حسابرسی در ایران به تقویت جنبه‌های تجاری حسابرسی توجه بیشتری داشته و به اجزای سیستم کنترل کیفیت مؤسسه آنطور که باید توجهی ندارند.

سازگار

به نظر شما، مؤسسه‌های حسابرسی برای بهبود کیفیت کار حسابرسی، در چه زمینه‌هایی باید توجه بیشتری داشته باشند؟ چه پیشنهادی برای دستیابی به آنها دارید؟

رأی

در شرایط کنونی برای ارتقای کیفیت حسابرسی، مسئولیتهای مدیریت، پذیرش و ادامه کار، و الزامهای اخلاقی باید مورد توجه بیشتری از سوی مؤسسه‌های حسابرسی قرار گیرد. دستیابی به آنها نیز در سایه نظارت حرفه‌ای مؤثر و کارآمد و همچنین افزایش حق‌الزحمه حسابرسی امکان‌پذیر است.

سازگار

در ایران چه روشی برای بررسی کنترل کیفیت کار

حسابرسی (پیش از صدور گزارش حسابرسی) به‌کار گرفته می‌شود؟ آیا روش مرسوم با الزامهای استانداردهای ۲۲۰ فاصله دارد؟

رأی

روش غالب کنونی برای بررسی کنترل کیفی کار حسابرسی پیش از صدور گزارش، بررسی پرونده حسابرسی و کنترل پیش‌نویس گزارش حسابرسی است. با این توصیف، این روش، با الزامهای استاندارد ۲۲۰ فاصله درخور توجهی دارد.

سازگار

راهبرد اساسی برای بهبود کیفیت حسابرسی در ایران چیست؟ از کجا باید شروع کرد؟ مدیر مسئول کار حسابرسی، که نقشش در کیفیت حسابرسی مهم است، به کدام الزامها کمتر توجه دارد؟

رأی

در شرایط موجود افزایش حق‌الزحمه‌های حسابرسی همزمان با نظارت بر کیفیت کار حسابرسی از طریق نظارت بر عملکرد کمیته‌های حسابرسی مؤسسه‌های حسابرسی و تقویت کادر نهادی نظارتی یادشده در پرسش اول، می‌تواند به ارتقای کیفیت حسابرسی کمک کند. به نظر من در حال حاضر پذیرش کار و تداوم رابطه، و نظارت، آن‌طور که باید، مورد توجه مدیر مسئول کار باشد، نیست.

سازگار

استانداردهای حسابرسی ۱ و ۲۲۰ برای آخرین بار در سال ۱۳۸۶ تجدیدنظر شده است، آیا این استانداردها نیاز به تجدیدنظر بعدی دارند؟ برای بهبود استانداردهای کنترل کیفیت حسابرسی در ایران چه باید کرد؟

رأی

به‌طور نسبی استانداردهای حسابرسی ۱ و ۲۲۰ در شرایط موجود جامع است و نیازی به تجدیدنظر ندارد. مشکل ما، پیش از تجدیدنظر در استانداردها، به‌کارنگرفتن آنهاست.

سازگار

منونیم که فرصت دادید نظرهای شما را بگیریم و منتشر کنیم. امیدوارم که پیام شما برای بهبود کیفیت حسابرسی و به‌کارگیری استانداردهای موجود، مورد توجه قرار گیرد.

